

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ

Çocuk İstismarı, esas itibarıyla çocukların bakmakla yükümlü kimseler ve diğer yetişkinler tarafından fiziksel, duygusal, zihinsel veya cinsel gelişimlerini engelleyen ya da beden veya ruh sağlığına zarar veren, kaza sonucu olmayan durumlarla karşı karşıya bırakılma durumudur. Bundan hareketle aşağıdaki konular öne çıkıyor:

- İhmal
- Fiziksel istismar
- Cinsel istismar
- Duygusal istismar
- Ekonomik istismar

Çocuk İhmal dar alanda çocuğun yaşamsal gereksinimlerinin çocuğa bakmakla yükümlü kişi veya kişiler tarafından ve daha geniş anlamda sağlık, eğitim, sosyal yardım ve güvenlik gibi kurumları yapısında bulunduran devlet tarafından karşılanmamasını içerir.

Yapılan istatistiklere göre,

- Dünyada çocuk istismarına bağlı ölümlerin %61'i önlenabilir ölümlerdir.
- İstismara uğrayan çocuklar iyi bir değerlendirme yapılmadan evlerine geri gönderildiklerinde, ilerleyen dönemde %5-10'unun öldürüldüğü %35-50'sinin hasara uğratıldığı tespit edilmiştir.

Türkiye'de Durum

Türkiye'de 1981-1991 yılları arasında Malatya, Nevşehir, Afyon, Ağrı, Giresun, Trabzon, Rize ve Ankara illerinde 4-12 yaş arası 16000 çocuğu kapsayan, çocuk istismarı oranını belirlemeyi amaçlayan çalışma dikkate alındığında:

- Çocuk istismarı oranı Afyon'da %13.9, Ankara'da %23.1, Ağrı'da %27.8, Giresun'da %30, Trabzon da %35.6, Rize; de %40.6, Nevşehir'de %41.9 ve Malatya'da %54
- 4-6 yaş grubu çocuklarda %40.7, 7-10 yaş grubunda %33.5, 11-12 yaş grubunda %25.8
- Hiç eğitim almamış annelerin çocuklarında %36.7, okur yazar ve ilkokul mezunu olanlarda %35.5, orta ve lise eğitimi olanlarda %19.8, yüksek eğitimi olanlarda %11.6;

Türkiye Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Çalışmaları Dernekler:

- Çocuğu İstismardan Koruma ve Rehabilitasyon Derneği (ÇIKORED)
- Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneği Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
- Çocuk ve Gençlik Merkezleri
- Çocuk İhmal ve İstismarı Acil Müdahale ve Rehabilitasyon Merkezi (Aydın Çocuk Koruma Merkezi)
- 183 Alo Kadın Çocuk ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı

Çocuk İhmal ve İstismarının Bildirimi

- SHÇEK Alo Çocuk Merkezleri
İstanbul Alo Çocuk Merkezi İhbar Telefonu: 0 (212) 534 86 72
Ankara Alo Çocuk Merkezi İhbar Telefonu: 0 (312) 425 03 39
İl Sosyal Hizmet Müdürlükleri
- Bursa Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Telefonu: 0 (224) 2231559

Türkiye Yasal Düzenlemeler

- TCK 477
Çocuk üzerindeki haklarını kötüye kullanmayla sağlığının bozulması veya bir tehlikeye sebep olanlara, 18 aya kadar hapis cezası
- TCK 414-434 Cİ
İrza geçme, ırza geçmeye teşebbüs, ırza ve namusa saldırı, sarkıntılık, alenen ve hayasızca davranışlar, suç sayılan cinsel amaçlı davranışlar kapsamı içinde
- TMK 272-274/1
Velayeti yerine getirmeyen, görevlerini kötüye kullanan veya ihmalde bulunanlardan velayet hakkının kaldırımı,
Velayetin kaldırılmasını yalnız ana baba değil ilgili diğer kimseler de dava
- 1924 Cenevre Bildirisi
Çocuk hayatını kazanabilecek bir hale getirilmeli ve her türlü istismara karşı korunmalıdır.
BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme(1995 Ocak) Madde-9/1ve 19/1

Alo Çocuk Merkezi

Alo Çocuk Merkezi, istismar ve ihmal edilen çocuklara ve ailelerine hizmet vermek amacıyla Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği tarafından, Avrupa Komisyonu'nun katkısıyla kurulmuş bir merkezdir.

Çalışmalar üç aşamada gerçekleştirilmektedir:

- Hukuksal yardım,
- Sosyal koruma,
- Tedavi

Hukuksal Yardım

İhbar geldiğinde olaya bir avukat atanır ve dava açılır. Bu aşamada aileden mümkün mertebe ücret alınmaz, masraflar gönüllülerden ya da barolardan karşılanır.

Sosyal Yardım

Sosyal hizmet uzmanlarının sosyal inceleme raporlarına göre çocuk için en iyi ortamı hazırladığı aşamadır. Bu aşamada çocuk gelişimcileri, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar ve öğretmenlerle işbirliği içinde çalışılır. Çocuk mahkemeleri, çocuk için en uygun koruma kararlarını verir.

Tedavi

Tedavi aşamasında psikiyatrlarla ve doktorlarla birlikte çalışılır.

ALO ÇOCUK MERKEZİ HİZMETLERİNİ

- Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
- Emniyet Genel Müdürlüğü
- Çocuk Mahkemeleri
- Çeşitli Devlet ve Üniversite Hastaneleri
- Çeşitli gönüllü kuruluşlar ile işbirliği içinde yürütmektedir.

Aslı İZOĞLU